

Besøksstrategi for Tranøyfjorden

SENJA
KOMMUNE

Nasjonalpark-
kommune

Innhold

1. Innledning	5
1.1 Kort om reisemålet	5
1.2 Bakgrunn for arbeidet.....	6
1.3 Forankring og prosess	7
1.4 Kort om rammeverk.....	7
2. Mål	9
Mål for lokalsamfunnet	10
Mål for det naturbaserte reisemålet.....	10
Mål for naturverdiene	10
Mål for verdiskaping	11
Mål for sikkerhet	11
Mål for de besøkende	11
3. Kunnskapsgrunnlaget	12
3.1 Beskrivelse av det naturbaserte reisemålet.....	12
3.1.1 Opplevelseskvaliteter	12
3.1.2 Stier eller andre ferdselsårer.....	12
3.1.3 Antall besøkende	12
3.1.4 Sesong.....	13
3.1.5 Parkering	13
3.1.6 Transport.....	13
3.1.7 Fasiliteter	13
3.2 Natur- og kulturverdier.....	14
3.2.1. Naturverdier generelt	14
3.2.2. Klimaendringer	15
3.2.3. Naturvernområder	15
3.2.5 Kulturminner og kulturmiljø.....	16
3.2.6 Manglende kunnskap	17
3.3 Lokalsamfunn	18
3.3.1 Kvalitetene i lokalsamfunnet	18
3.3.2 Lokal bruk av naturområdet.....	18
3.3.3 Nærheten og tilgjengeligheten til det naturbaserte reisemålet.....	18
3.3.4 Ressursmiljøer som har betydning for arbeidet	18
3.3.5 Grunneierforhold.....	19
3.3.6 Landbruk- og beiteinteresser i området	19
3.3.8 Manglende kunnskap.....	20

3.4 Verdiskaping	20
3.4.1 Kulturell verdiskaping.....	20
3.4.2 Sosial verdiskaping	20
3.4.3 Reiselivets bruk av området	20
3.4.4 Organisering av reiselivet.....	21
3.4.5 Manglende kunnskap	21
3.5 Sikkerhet, beredskap og risikoanalyse.....	21
3.5.1 Status ulykker	21
3.5.2 Eksisterende tiltak og rutiner for kontroll	22
3.5.3 Beredskap.....	22
3.5.4 ROS-analyse.....	22
3.5.5 Manglende kunnskap	22
3.6 Den besøkende.....	22
3.6.1 Hvem?.....	23
3.6.2 Hvor lenge	23
3.6.3 Forventninger.....	23
3.6.4 Manglende kunnskap	23
3.7 Annen relevant kunnskap.....	24
3.9 Oppsummering av kunnskapsstatus	25
4. Strategiske grep	27
4.1 Strategiske grep for det naturbaserte reisemålet.....	27
4.2 Strategiske grep for lokalsamfunnet	28
4.3 Strategiske grep for natur- og kulturverdier	29
4.4 Strategiske grep for verdiskaping	30
4.5 Strategiske grep for de besøkende	31
4.6 Strategiske grep for sikkerhet.....	32
5. Tiltaksplan	33
Vedlegg.....	34
Referanser	34

1. Innledning

Besøksstrategien for Tranøyfjorden skal bidra til å ivareta natur- og kulturverdier, bygge livskraftige lokalsamfunn og sikre forpliktende samhandling og gode løsninger for Tranøyfjorden med omkringliggende områder. Strategien viser målene som er satt for de felles og private interessene i området, oppsummerer kunnskapsgrunnlaget og presenterer strategiske grep med tilhørende tiltaksplan for å oppnå målene.

1.1 Kort om reisemålet

Spektakulære fjell, fjorder og naturbaserte severdigheter i verdensklasse gjør Senja til en av de største merkevarene i landsdelen. Senja er en av kommunene i Nord-Norge som opplever størst vekst innen reiselivet, og området har på få år opplevd en mangedobling av besøkende.

Tranøyfjorden med omkringliggende landområder er del av et område som betegnes å være i innfartsområdet til Ånderdalen nasjonalpark (figur 1).

Figur 1: Kartet viser området som inngår i besøksstrategi for Tranøyfjorden.

Tranøyfjorden med landområdene rundt er allerede i dag en viktig naturattraksjon og mye besøkt av både nasjonale og internasjonale besøkende som søker naturopplevelser i et fredelig og til dels urørt landskap. Besøket i området er i stor grad konsentrert rundt sommermånedene, men det er potensial for å utvikle helårsturisme. Det er over flere år gjort tiltak for å styrke friluftslivets infrastruktur og legge til rette for naturopplevelser i dette området, blant annet nybygging av gammer, vedlikehold av sti og økt tilbud i overnatting og guidede opplevelser.

1.2 Bakgrunn for arbeidet

Bakgrunnen for arbeidet med besøksstrategien for Tranøyfjorden er den økende turismen og behovet for en bærekraftig utvikling av området. Tranøyfjorden opplever et økende antall besøkende de siste årene, noe som har ført til utfordringer knyttet til slitasje på naturen, behov for bedre infrastruktur, og ivaretagelse av både naturverdier og lokal kulturarv.

Hovedformålet med besøksstrategien er å sikre at naturressursene i Tranøyfjordområdet forvaltes på en bærekraftig måte, samtidig som man ivaretar lokale interesser og legger til rette for økt lokal verdiskaping og positive opplevelser for besøkende. Strategien tar sikte på å balansere vernet av natur og kultur med behovet for lokal verdiskaping og bolyst. Besøksstrategien skal ikke øke ferdselen i naturreservatene, men heller kanalisere eksisterende og fremtidig ferdsel som følge av økt besøk i Senja kommune. Dette skal bidra til å dempe besøkstrykket på Ånderdalen nasjonalpark og samtidig styrke lokalt friluftsliv og frivillighet. Strategien legger til rette for en balansert utvikling som ivaretar både naturhensyn og lokalsamfunnets interesser.

Besøksstrategien er utarbeidet med bakgrunn i og finansiering fra Miljødirektoratets tilskuddsordning Natur- og kulturarven som verdiskaper. Tilskuddsordningen er basert på teorien om bred verdiskaping, som også kan knyttes til regenerativ turisme. Bred verdiskaping er en strategi for bærekraftig utvikling av samfunn og steder, hvor det legges vekt på å skape et samspill mellom miljømessige, kulturelle, sosiale og økonomiske aspekter.¹ Regenerative aktiviteter i naturen handler om å forbedre og gjenopprette miljøet, kulturen og økonomi. Dette kan innebære å koble positive helseeffekter med sosiale møteplasser og økonomiske gevinster, med formidling og restaurering av naturen, og styrker tilhørighet og fellesskap i lokalsamfunn.²

¹ Bred verdiskaping som strategi for bærekraftig stedsutvikling (Haukeland og Brandtzæg, 2019)

² Regenerative nature-based tourism: tour guide and stakeholder dynamics in Arctic Norway (Omma, 2024)

Besøksforvaltning

Besøksforvaltning er et verktøy for å sikre bærekraftig utvikling og samtidig gi grunnlag for bred lokal verdiskaping. Besøksforvaltning handler om å ha kunnskap om naturområdet man har ansvaret for, og en plan for hvordan utfordringer knyttet til turisme og friluftsliv i området skal håndteres.

Besøksforvaltning er en metode som hjelper med langsiktig og helhetlig planlegging, slik at man kan legge til rette for og styre bruken av et område etter definerte mål. Målet er at både natur- og kulturverdiene, allemannsretten, opplevelsen og sikkerheten blir ivaretatt.

Arbeidet med besøksforvaltning skal også involvere lokalsamfunnet, slik at trivsel og bolyst blir ivaretatt og det blir lagt til rette for bred lokal verdiskaping.

1.3 Forankring og prosess

Forankringen av arbeidet med besøksstrategien for Tranøyfjorden har vært tett knyttet til lokale og regionale planer, som Masterplanen for Senjaregionen, og nasjonale mål om bærekraftig reiselivsutvikling. Arbeidet bygger videre på forstudien *Kystleder og ferdastier i og langs Tranøyfjorden – naturarven som verdiskaper*³. Parallelt med arbeidet med denne besøksstrategien har det foregått arbeid med en overordnet besøksstrategi og en ferdselsåreplan for hele Senja kommune, samt at kommunen skal revidere kartlagte og verdsatte friluftslivsområder. Dette er prosesser som henger tett sammen. Lokale myndigheter, reiselivsaktører, grunneiere, og lokalsamfunnet har vært viktige bidragsytere i prosessen, og deres perspektiver har blitt inkludert gjennom flere faser av arbeidet. I arbeidet med besøksstrategien har det vært gjennomført arbeidsverksted og oppfølgende innspillsmøte for interessenter.

Proessen med å utvikle besøksstrategien har involvert arbeidsverksted, møter og dialog med sentrale interessenter, inkludert representanter fra nasjonalparkforvaltningen, lokale reiselivsbedrifter, og frivillige organisasjoner. Det har også vært samarbeid med grunneiere og beiteinteressene for å sikre at strategien tar hensyn til deres behov. Videre har det vært fokus på å sikre bred medvirkning fra lokalbefolkningen, slik at besøksstrategien er godt forankret i de som bor og lever i området.

1.4 Kort om rammeverk

Arbeidet med besøksstrategien for Tranøyfjorden er forankret i flere nasjonale lover og regionale planer som sikrer en bærekraftig forvaltning av området. Viktige lovverk som naturmangfoldloven, friluftsloven og plan- og bygningsloven gir rammer for hvordan naturen kan brukes og beskyttes. Naturmangfoldloven legger spesielt vekt på at all bruk av området skal skje på en måte som tar hensyn til det biologiske mangfoldet, mens friluftsloven sikrer allmennhetens tilgang til naturen. Plan- og bygningsloven regulerer den fysiske planleggingen, som infrastruktur og tilrettelegging av stier, for å sikre bærekraftig utvikling. Tranøyfjorden grenser til Ånderdalen nasjonalpark og naturreservatene Forøya, Brannmyra, Vardnesmyra og Skatvikfjellet, noe som betyr at området er

³ Forstudie: *Kystleder og ferdastier i og langs Tranøyfjorden – naturarven som verdiskaper* (NODA & Dusin Design, 2023)

berørt av verneforskriftene knyttet til verneområdene. Disse forskriftene stiller strenge krav til vern av sårbare økosystemer og naturressurser.

Arbeidet med besøksstrategien er også i samsvar med nasjonale retningslinjer for besøksforvaltning i verneområder, som setter rammer for hvordan turisme kan balanseres med naturvern. Lokale og regionale planer, som *Masterplanen for Senjaregionen*⁴, *Strategisk næringsplan 2024–2028*⁵ for Senja kommune, *Kommuneplanens samfunnsdel*⁶, *Kommunedelplan naturmangfold*⁷ og *Regional næringsplan for Midt-Troms 2024–2028*⁸ gir også strategisk retning for utviklingen av bærekraftig turisme, med fokus på lokal verdiskaping og naturvern. I tillegg skal besøksstrategien henge tett sammen med *Enkel besøksstrategi for Skatvikpakken i Senja*⁹, *Enkel besøksstrategi for Vardnesmyra naturreservat*¹⁰ og *Besøksstrategi for Ånderdalen nasjonalpark*¹¹.

Besøksstrategiene i de nevnte naturreservatene har som mål å skjerme områdene for menneskelig aktivitet. Det er viktig at kanalisering av ferdsel ikke berører de sårbare områdene. Relevante lovverk for denne besøksstrategien er særlig plan- og bygningsloven når det gjelder tilrettelegging med infrastruktur. Videre skal naturmangfoldlovens §§ 8-12 og de miljørettslige prinsippene ligge til grunn. Dette innebærer at alle tiltak vurderes ut fra kunnskapsgrunnlaget, føre-var-prinsippet, økosystemtilnærming, samlet belastning og bruk av miljøforsvarlige teknikker.

⁴ [Masterplan – Senjaregionen som attraktivt og bærekraftig besøksmål \(Visit Senja Region, 2021\)](#)

⁵ [Strategisk næringsplan 2024–2028 \(Senja kommune, 2024\)](#)

⁶ [Senja kommune mot 2032 – Et hav av muligheter. Kommuneplanens samfunnsdel 2020–2032 \(Senja kommune, 2019\)](#)

⁷ [Kommunedelplan for naturmangfold \(Senja kommune, 2022\)](#)

⁸ [Regional næringsplan for Midt-Troms. 2024–2028 \(Midt-Tromsrådet, 2023\)](#)

⁹ [Enkel besøksstrategi for Skatvikpakken på Senja \(Statsforvalteren i Troms og Finnmark, 2017\)](#)

¹⁰ [Enkel besøksstrategi for Vardnesmyra naturreservat på Senja \(Statsforvalteren i Troms og Finnmark, 2020\)](#)

¹¹ [Besøksstrategi Ånderdalen nasjonalpark \(Ånderdalen nasjonalparkstyre, 2021\)](#)

2. Mål

Besøksstrategien har som formål å balansere naturvern, hensyn til lokalbefolkning, og bred verdiskaping gjennom kanalsering av ferdsel og fremme bærekraftige natur- og kulturopplevelser.

Strategien er forankret i nasjonale retningslinjer for besøksforvaltning, den regionale reiselivsstrategien, og Senja kommunes egne vedtatte planer. I løpet av arbeidet med besøksstrategien er det samlet inn kunnskap fra lokale aktører som frivillige lag og foreninger, reiselivsbedrifter, grunneiere, samt vernemyndigheter. I arbeidssverksted og skriftlige innspill er det et tydelig engasjement for videreutvikling av besøksopplevelser som bidrar til fremming av natur- og kulturverdier, og samtidig styrke bolyst og attraktivitet rundt Tranøyfjorden og omkringliggende områder. Delmålene er organisert i seks kategorier etter mal for besøksstrategi i mye besøkte naturområder, og tar for seg mål for: lokalsamfunnet, reisemålet, naturverdiene, verdiskaping, sikkerhet, og besøksopplevelsen.

Foto: Ånderdalen nasjonalparkstyre

Mål for **lokalsamfunnet**

Sikre at lokalsamfunnet drar nytte av turismen gjennom økonomiske, kulturelle og sosiale gevinster, samtidig som lokal identitet og tradisjonelle næringer bevares.

- Involvere lokalsamfunnet aktivt i besøksstrategien for å sikre lokal støtte og bidra til sosial bærekraft.
- Fremme lokal stolthet og eierskap til natur- og kulturarven i området gjennom deltakelse i vertskapsrollen og utvikling av lokale reiselivsprodukter.
- Sikre at lokalbefolkningen har tilgang til naturområder og opprettholde en balanse mellom lokal bruk og turisme.
- Fremme aktiviteter som regenererer natur og kulturverdier, samt sosial tilhørighet blant innbyggere og besøkende

Mål for **det naturbaserte reisemålet**

Sikre bærekraftig turisme i Tranøyfjorden og omegn ved å kanalisere ferdsel og balansere behov mellom natur, kultur og lokalsamfunnets interesser.

- Tilrettelegge for besøk på en måte som reduserer slitasje på natur, kultur, og lokalbefolkningens bruk av området.
- Øke bevisstheten om natur og kultur gjennom informasjon og formidling til besøkende, og styrke informasjonens tilgjengelighet og innhold om besøksveit.
- Forbedre infrastruktur for besøkende, som stier, parkering og informasjonstavler, for å styre ferdsel til steder som tåler besøk.

Mål for **naturverdiene**

Beskytte og bevare Tranøyfjordens sårbare natur- og kulturarv, samtidig som turismen utvikles på en måte som ikke skader disse ressursene.

- Bevare og beskytte det biologiske mangfoldet i området, inkludert sårbare arter og økosystemer, ved å implementere tiltak for å redusere slitasje på stier og landskap og kanalisere ferdsel til robuste områder.
- Sikre at verneverdige naturområder forvaltes i tråd med naturmangfoldloven og verneforskrifter, særlig i og rundt Ånderdalen nasjonalpark og naturreservatene.
- Overvåke miljøpåvirkningene av turisme og implementere korrigerende tiltak dersom naturverdier blir truet.

Mål for **verdiskaping**

Øke lokal verdiskaping ved å utvikle bærekraftige turismetilbud og produkter som gir økonomiske og sosiale fordeler for lokalsamfunnet.

- Bidra til økt økonomisk verdiskaping gjennom utvikling av bærekraftig reiseliv som skaper helårs arbeidsplasser.
- Utvikle nye turismeprodukter basert på lokale ressurser, kultur og tradisjoner som gir økonomiske fordeler for lokalsamfunnet.
- Sikre at lokal verdiskaping er i balanse med behovet for å bevare natur- og kulturverdiene i området.

Mål for **sikkerhet**

Sikre at området er trygt for både besøkende og lokalbefolkning, med godt utviklet beredskap og risikohåndtering.

- Tilrettelegge for trygg ferdsel i området, med god skilting og informasjon for å minimere risikoen for ulykker.
- Utvikle beredskapsplaner i samarbeid med lokale myndigheter for å håndtere eventuelle nødsituasjoner, inkludert naturkatastrofer og skader på besøkende.
- Gjennomføre risikovurderinger og implementere sikkerhetstiltak på de mest besøkte stiene og aktivitetsområdene.

Mål for **de besøkende**

Tiltrekke besøkende med gode holdninger som bidrar til lokal verdiskaping og regenerering av natur- og kulturverdier.

- Rett gjest på rett sted til rett tid – og som benytter seg av produkter og tjenester hos lokale bedrifter som overnatting, matopplevelser og aktiviteter med guide.
- Tiltrekke seg naturinteresserte besøkende som verdsetter bærekraftige og autentiske opplevelser og respekterer allemannspliktene.
- Forbedre besøksopplevelsen og retningslinjer for bærekraftig atferd, gjennom informasjon og tydelig kommunikasjon om ansvarlig ferdsel.

3. Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget for utvikling av besøksstrategi for Tranøyfjorden er basert på informasjon om områdets biologiske mangfold, kulturarv, friluftsliv, lokale interesser og besøksmønstre.

Dette inkluderer kunnskap fra nasjonalparkforvaltningen, og innsikt fra lokalsamfunnet og reiselivsaktører gjennom forstudien *Kystleder og ferdastier i og langs Tranøyfjorden – naturarven som verdiskaper* og arbeidsverksted gjennomført i forbindelse med besøksstrategien. Kunnskapsgrunnlaget danner en solid basis for å vurdere muligheter og utfordringer knyttet til bærekraftig utvikling av området som et naturbasert reisemål.

3.1 Beskrivelse av det naturbaserte reisemålet

Tranøyfjorden og områdene rundt har et unikt sett med natur- og kulturressurser som utgjør kjernen av reisemålet. Området tilbyr et bredt spekter av opplevelsesmuligheter, som fotturer, kajakkpadling og naturopplevelser i urørt landskap. Nærliggende områder som Ånderdalen nasjonalpark og naturreservatene Forøya, Vardnesmyra, Brannmyra og Skatvika forsterker områdets verdi som et naturbasert reisemål med unike natur- og kulturkvaliteter.

3.1.1 Opplevelseskvaliteter

Tranøyfjorden har en rekke opplevelseskvaliteter som tiltrekker seg naturinteresserte besøkende. Dette inkluderer vakre fjellandskap, rikt dyreliv og uberørt natur. Fjorden gir også muligheter for kajakkpadling, mens områdets turstier gir tilgang til både fjelltopper og kystnære utsiktspunkter. Samspillet mellom natur og kulturhistorie gjør Tranøyfjorden til et reisemål der besøkende kan oppleve både natur og tradisjonelt kystmiljø.

3.1.2 Stier eller andre ferdselsårer

Området har et nettverk av stier som gir tilgang til populære turmål som fjellturer og utsiktspunkter, inkludert stiene i Ånderdalen nasjonalpark. Innfallsporten til Ånderdalen nasjonalpark er universelt utformet. Stiene er sentrale for å kanalisere besøkendes ferdsel og redusere slitasje på sårbare naturmiljøer. For å bevare områdets opplevelsesverdi er det behov for vedlikehold, skilting og eventuelt forbedring av stiene for å redusere erosjon og beskytte vegetasjonen. Det pågår et arbeid med å lage en plan for friluftslivets ferdselsårer i Senja kommune, hvor det ligger en mulighet til å velge hvilke stier og ferdselsårer man ønsker skal trekkes fram. Dette er et viktig verktøy kanaliseringsarbeidet.

3.1.3 Antall besøkende

Tranøyfjorden har sett en økning i antall besøkende de siste årene, noe som følger en generell trend i Senjaregionen. De fleste besøkende kommer i sommersesongen, men det er også potensial for vinterturisme. Besøkstallene er foreløpig moderate sammenlignet med mer kjente turistmål, men det er forventet en videre vekst i takt med økt oppmerksomhet rundt bærekraftige reisemål. Det er ikke konkrete tall på antall besøkende i selve Tranøyfjorden, men en nylig publisert rapport fra Menon Economics¹² beskriver utviklingen for Troms samlet, og viser en tydelig økning i antall

¹² Destinasjonsanalyse Troms (Nerdrum mfl., 2024)

gjestedøgn fra 2016 til 2023, med en årlig gjennomsnittelig økning på 5 %. Besøksstrategien for Ånderdalen nasjonalpark beskriver også en økning i antall besøkende for hele nasjonalparken. Senja kommune hadde en økning av besøkende på 9 % i juli 2024, hovedsakelig drevet av internasjonale gjester.¹³

3.1.4 Sesong

Hovedsesongen for besøkende i Tranøyfjorden er sommermånedene, med høysesong fra juni til august. Området har også potensial for helårsturisme, spesielt med fokus på vinteraktiviteter som trugeturer og nordlys- og andre nattehimmelopplevelser. Utviklingen av vinterturisme vil kreve tilrettelegging og infrastruktur tilpasset snø- og vinterforhold.

3.1.5 Parkering

Parkeringsfasilitetene i området er begrenset, og det er behov for bedre tilrettelegging for å kunne håndtere økende antall besøkende. Eksisterende parkeringsplasser bør oppgraderes for å unngå trafikkproblemer, og nye parkeringsplasser bør vurderes ved populære startpunkter for turstier. Flere steder oppleves det også at det parkeres på privat grunn og i utmark.

3.1.6 Transport

De fleste besøkende ankommer området med bil, og offentlig transport er begrenset. Troms fylkeskommune betjener helårs bussruter i regionen, og det nye tilbudet Senja Direct har daglige avganger til og fra Tromsø Lufthavn i vintersesongen. Det går hurtigbåt mellom Harstad og Skrolsvik, og det jobbes også med å få reetablert fergeforbindelsen mellom Skrolsvik og Bjarkøy for sammenbinding mot Harstad. Den nærmeste flyplassen er Bardufoss lufthavn og derfra går det flybuss til Finnsnes. Fra Tromsø lufthavn kan man komme seg til Senja med bil, buss eller hurtigbåt.

3.1.7 Fasiliteter

Informasjon

Ved innfallsporten til Ånderdalen nasjonalpark og ved Sázza – Senja naturhus finner besøkende i dag informasjon gjennom inforskilt, og i sommerhalvåret er det også vertskap til stede. Det er imidlertid et generelt behov for tydelig og tilgjengelig informasjon ved inngangspunkter og langs stier i området. Dette inkluderer kart, informasjon om naturvern, og regler for ferdsel i området.

Opplevelser med guide

Det finnes flere lokale aktører som tilbyr guidede turer i området. I sommersesongen tilbys det blant annet guidede fisketurer, sightseeing med båt, kajakturer, turer med hund og fotturer med fokus på både natur og kultur, og om vinteren tilbys det blant annet hundekjøring, nordlyssafari og sightseeing. I tillegg til lokale aktører finnes det en rekke regionale, nasjonale og internasjonale aktører som tar med besøkende til Tranøyfjorden. For sistnevnte grupper kan det være utfordrende å vite hvem som bruker området kommersielt og komme med informasjon til disse.

Utleie av utstyr

Det finnes et potensial for å utvikle utleietjenester for friluftsutstyr som kajaker, sykler og turutstyr for å møte etterspørselen fra besøkende som ikke har eget utstyr. Reiselivsaktører leier gjerne ut utstyr i forbindelse med guidede turer og for noen aktiviteter, som kajakkpadling, kan man også leie utstyr uten guide.

¹³ Målgruppemodell (iLag Nord-Norge)

Toalett

Mangelen på sanitærfasiliteter er en utfordring i området. Oppføring av offentlige toaletter ved populære stier og rasteplasser vil være viktig for å unngå forsøpling og sanitære problemer. Det finnes i dag toaletter ved innfallsporten til Ånderdalen nasjonalpark og Sázza – Senja naturhus. I tillegg er det behov for kartlegging av tømmestasjoner for bobil og sørge for at informasjon blir tydelig formidlet til besøkende.

Søppel

Avfallsfasiliteter må forbedres for å sikre at området forblir rent. Strategisk plasserte søppelkasser og et effektivt avfallshåndteringssystem vil bidra til å redusere forsøpling. I dag finnes det avfallsløsninger ved innfallsporten til Ånderdalen nasjonalpark og ved Sázza – Senja naturhus.

Overnatting

Det finnes enkelte overnattingsmuligheter i området, og tilbudene varierer fra campingplasser med oppstilling for bobiler og telt, til hytter og hotell. Det er potensial for utvikling av flere bærekraftige overnattingsalternativer, som hytter og glamping-tilbud, og også for flere helårsåpene steder, om det utvikles mer helårsturisme.

Beverting, kiosk og suvenirer

Det finnes et begrenset tilbud av mat og drikke i området. Flere av stedene for overnatting har også matservering, og ved campingplassene er det kiosker. Det kan være aktuelt å utvikle lokale kiosker eller kafeer, samt salg av lokale suvenirer, for å tilby besøkende en fullstendig opplevelse og støtte lokal økonomi.

3.2 Natur- og kulturverdier

Navnet Tranøyfjorden har en historisk og naturbasert bakgrunn, hvor "Tran" antas å være knyttet til traner (Grus grus), den ikoniske fuglearten som tidligere hekket i området. Ordet "øy" viser til de mange øyene som finnes i fjorden. Sammen peker navnene på en geografisk og biologisk kontekst som har vært sentral i lokal kultur og naturhistorie.

Tranen, som navnet sannsynligvis er inspirert av, har lenge vært et symbol på naturens ro og eleganse. Etter å ha vært fraværende i flere deler av landet i mange tiår, er denne majestetiske fuglen nå på vei tilbake til Nord-Norge, inkludert områdene rundt Tranøybotn og Tranøyfjorden. Dette skyldes både nasjonale og internasjonale tiltak for å beskytte artens leveområder og en generell bedring i våtmarksområdene som tranene er avhengige av.

At tranen igjen kan observeres i dette området gir en ekstra dimensjon til både stedets biologiske mangfold og dets kulturelle verdi. Fuglen bringer liv til landskapet og knytter nåtiden til fortiden, noe som gir Tranøybotn og Tranøyfjorden en enda sterkere tilknytning til sitt historiske navn.

3.2.1. Naturverdier generelt

Tranøyfjorden og nærområdene har et rikt og variert økosystem som inkluderer både marine og terrestriske naturtyper. Området er hjem for en rekke sårbare arter, inkludert fugler, planter og marine arter, som krever spesielle hensyn når det gjelder kanalisering av ferdsel.

En av de mest brukte startpunktene for besøkende ligger i Tranøybotn, med tilrettelagt parkering, avfallshåndtering og toalett. Tranøybotn er et naturområde av stor økologisk betydning, preget av unike naturverdier som bløtbunnsområder og et rikt fugleliv. Bløtbunnen, som er en grunn og

næringsrik havbunnstype, spiller en sentral rolle i det økologiske kretsløpet. Dette området gir næring og leveområder til en rekke marine organismer og fungerer som et viktig spiskammer for fugler. Når tidevannet trekker seg tilbake, blir store arealer av bløtbunnen eksponert, noe som gjør området til et attraktivt stoppested for trekkfugler, inkludert polarsnipe. Polarsnipen og andre trekkfugler benytter Tranøybotn som et hvilested og matstasjon på sine lange reiser, noe som understreker områdets internasjonale betydning for fugletrekket.

Et annet særtrekk ved Tranøybotn er dropsteinfjæra, som er formet av en tidligere isbre. Denne fjæra er karakterisert ved sitt langgrunne landskap med viktig næringstilgang for både lokale og trekkende fuglearter. Langs fjæra dominerer bløtbunn, men det finnes også områder med hardbunn, hvor det vokser ulike typer tang og andre planter. Dette mangfoldige miljøet gir gode leveforhold for både fisk og andre marine organismer. Fjorden er et viktig gyteområde for flere fiskearter. Bløtbunnen består hovedsakelig av leire og sand, mens hardbunnen inneholder berg, grus og stein, ofte med løse kalkalger som gir et viktig leveområde for mange marine arter. På hardbunnen vokser det også tidvis tangskog.

3.2.2. Klimaendringer

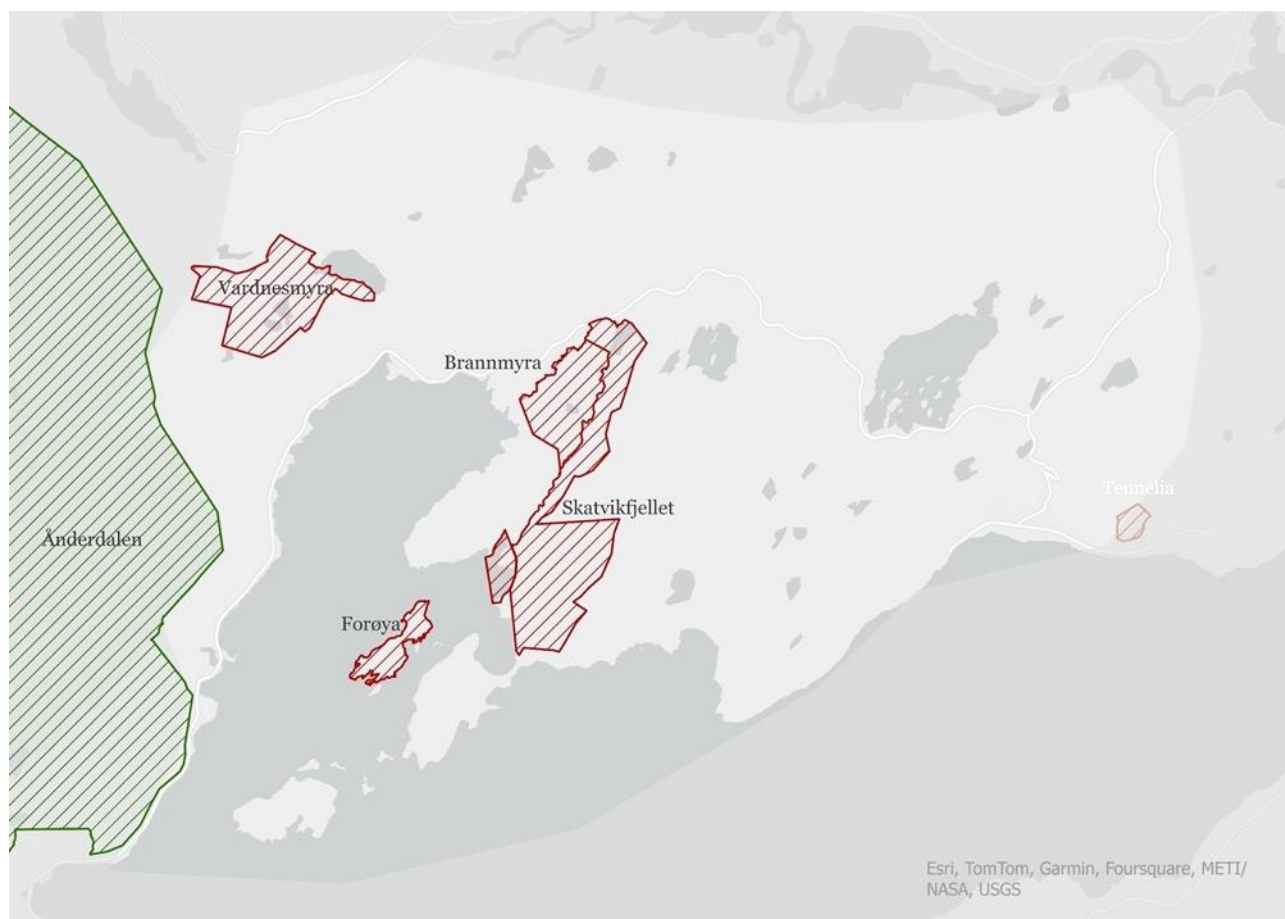
Den innerste delen av fjorden fryser ofte til om vinteren. Likevel har isdannelsen avtatt de siste årene på grunn av global oppvarming. For over hundre år siden var isen så tykk at man kunne krysse Tranøybotn til Tranøykirka med hest og kjerre. Økosystemet i området er i endring, noe som blant annet har ført til tilstedeværelsen av nye, varmekjære arter som taskekrabbe og makrell. Fremtidige klimaendringer forventes å gi mildere vintre, varmere somre og økt nedbør. Besøksforvaltningen må ta hensyn til sårbare naturtyper som våtmark, der risikoen øker for slitasje på terrenget ved mer nedbør, erosjon i bratte områder og uttørking i områder med tynt jordsmonn.

3.2.3. Naturvernområder

Det er fire naturreservat i området (figur 2). Forøya naturreservat er fredet for blant annet ivareta en lite påvirket kystfuruskog med dens dyre- og planteliv. Vardnesmyra naturreservat er et våtmarksområde med et rikt plante- og dyreliv, deriblant flere rødlista fuglearter. Naturreservatet er dessuten det eldste verneområdet i Troms. Brannmyra naturreservat er fredet for å ivareta et variert og vakkert myrlandskap som også er et viktig hekkeområde for vadefugl. Det største naturreservatet i området er Skatvika naturreservat og i verneverdiene inngår en kystfuruskog med landskapsmessig betydning og trær med høy alder, og også strandengkompleks og vassdrag med andadrom fisk.

Det er viktig å hensynta naturverdiene både innenfor og utenfor verneområdene, og særlig i randsonene rundt verneområdene bør ta særskilt hensyn. Det er utarbeidet besøksstrategier for alle verneområdene, og for naturreservatene legges det, på grunn av sårbar natur, ikke til rette for bruk eller kanalisering av besøkende, men tiltakene legges heller utenfor naturreservaten. Besøksstrategien for Ånderdalen gjør mye av det samme ved å legge godt til rette i innfallsporten til nasjonalparken, men de har i tillegg flere tiltak inne i verneområdet.

I 2022 ble Tennelia naturreservat opprettet som skogvern mellom Vangsvik i øst og Rubbestad i vest. Skogen er gammel og godt utviklet, spesielt i de høyere områdene. Besøksforvaltningen i Senja kommune skal unngå å styre ferdsel inn i Tennelia naturreservat.

Figur 2: Kartet viser verneområdene som inngår i området for besøksstrategi for Tranøyfjorden. Grønn skravering viser nasjonalpark, rød skravering viser naturreservat. Data hentet fra Miljødirektoratet.

Besøksforvaltningen må ta hensyn til verneforskriftene i de ovennevnte naturområdene med tilhørende besøksstrategier. I besøksstrategien til Ånderdalen nasjonalpark står det at ferdsel kanaliseres til områder som tåler det. Hele nasjonalparken brukes aktivt til reindrift året rundt, og strategien legger vekt på å unngå konflikter mellom besøkende og reindriften. Hovedmålet er å bevare verneverdiene over tid og gi besøkende gode naturopplevelser, samtidig som det tas hensyn til sårbare plante- og dyreliv. Strategien har også som mål å øke kunnskapen om parken og skape lokal stolthet, samtidig som stillhet og ro blir prioritert for de besøkende.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark har utarbeidet besøksstrategier for naturreservatene, kalt «Skatvikpakken» og Vardnesmyra. Førstnevnte er en felles besøksstrategi for Skatvikfjellet, Brannmyra, og Forøya. Felles for begge besøksstrategiene er å kanalisere ferdsel utenfor sårbare områder til eksisterende stier utenfor naturreservatene. Informasjon om naturverdiene skal formidles via Sázza - Senja naturhus, og fungerer som et sentralt informasjonspunkt for besøkende.

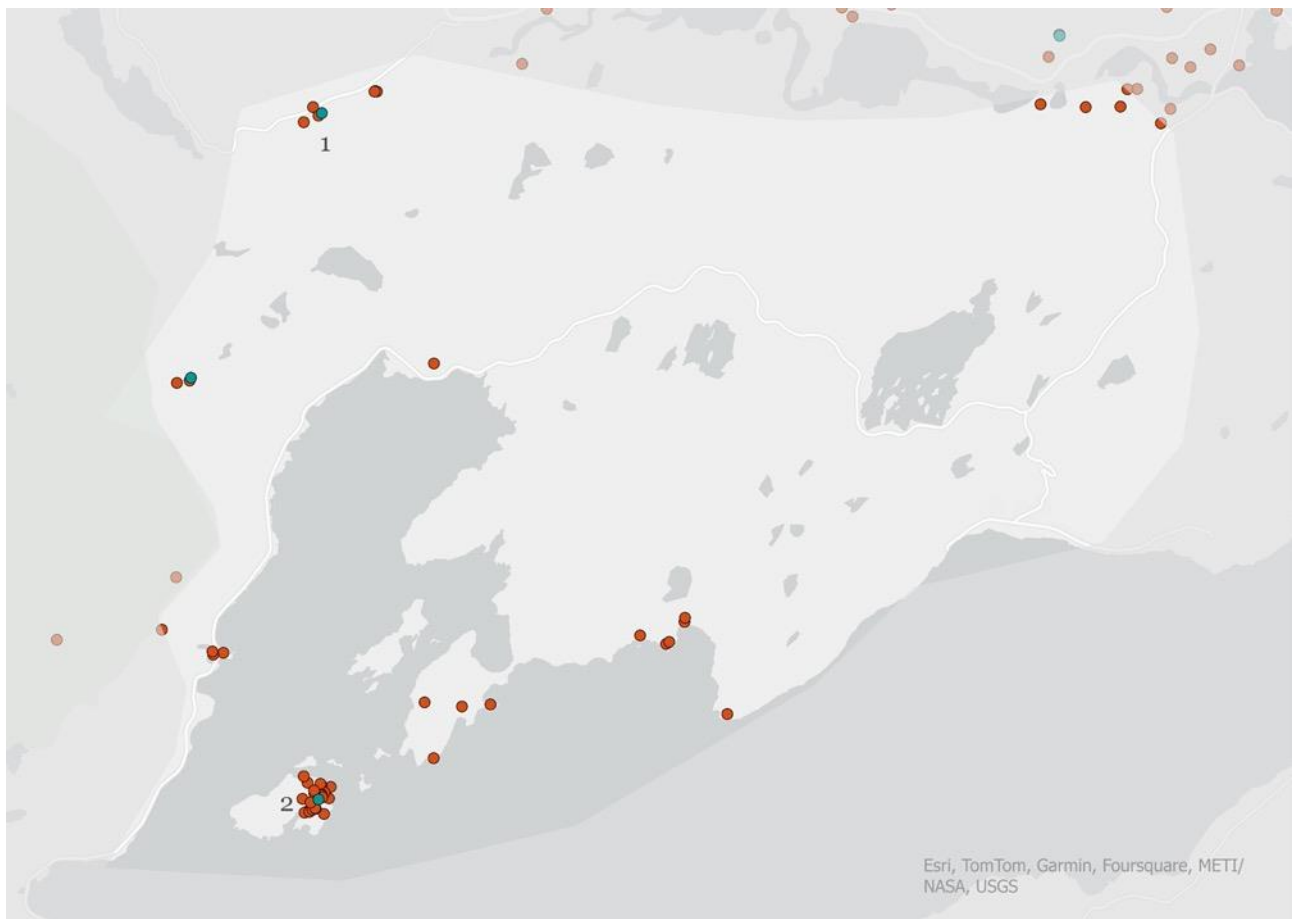
3.2.5 Kulturminner og kulturmiljø

Tranøyfjorden har en rik kulturarv som reflekterer områdets lange historie med fiske, jordbruk og reindrift. Kulturmiljøet inkluderer gamle fiskevær, gårdsbruk, og samiske kulturminner, som sammen utgjør viktige deler av områdets identitet. Noen av disse kulturminnene er fredet og krever spesiell beskyttelse mot slitasje og skader forårsaket av økt ferdsel (figur 3).

Blant de mest kjente kulturminnene er gamle båtstøer, gammetufter etter samiske bosettinger, og historiske stier som har vært brukt til reindrift og fiske i flere generasjoner. Bevaring av disse kulturminnene er essensielt for å opprettholde områdets kulturhistoriske verdi, og informasjon om

disse bør kommuniseres til besøkende på en måte som fremmer respekt og bevissthet om verneverdiene.

Av særlig betydning kan de to markesamiske boplassene i Kaperdalen trekkes fram, disse forvaltes nå av Midt-Troms Museum og er blant de best bevarte markesamiske boplassene i Norge. Også Tranøya rommer viktige kulturminner som forteller om øyas lange historie, med gravhauger, nauttufter og hustufter fra ulike tidsperioder fra 1700-tallet.

Figur 3: Kartet viser registreringer av kulturminner i området for besøksstrategi for Tranøyfjorden. Røde sirkler viser enkeltkulturminner, mens grønne sirkler viser freda bygninger. 1 = Gammene i Kaperdalen, 2 = Tranøya. For mer detaljert informasjon om hvert punkt finnes dette tilgjengelig på naturbase.no. Data hentet fra Riksantikvaren.

3.2.6 Manglende kunnskap

For å sikre en bærekraftig utvikling av Tranøyfjorden som reisemål, er det avgjørende med mer kunnskap om turismens påvirkning på natur og kultur. Effekten på sårbare arter, som hekkende fugler og marin fauna, er lite dokumentert, og det trengs studier for å forstå hvordan aktiviteter som kajakkpadling påvirker økosystemene. Tidlig vår til sensommer er viktige tidspunkt for fuglelivet, og når fuglene trenger ro. Dette sammenfaller med den perioden hvor Tranøyfjorden er mest attraktiv for besøkende. Manglende kunnskap tilsier at føre-var-prinsippet bør anvendes, spesielt i de vernede naturområdene, men også ved vurdering av den samlede belastningen i hele planområdet. Selv om ferdsel styres utenfor de mest sårbare områdene, vil økt aktivitet i Tranøyfjorden likevel medføre økt press og risiko for verneområdene.

Kulturminnevern krever også økt innsats, da mange kulturminner er dårlig dokumentert eller ukjente. Kartlegging av disse er nødvendig for å beskytte dem mot skade. Videre er det begrenset innsikt i bruksmønstre og stislitasje, noe som gjør det utfordrende å kanalisere ferdsel og

vedlikeholde stier på en effektiv måte. Langsiktige studier om turismens effekt på natur- og kulturarv vil gi et bedre grunnlag for forvaltningstiltak som sikrer bevaring over tid. Det er også viktig å undersøke potensialet for økt verdiskaping som kan støtte lokalsamfunnet uten å belaste ressursene.

3.3 Lokalsamfunn

Tranøyfjorden er ikke bare et reisemål for turister og andre besøkende utenfra området, men også et viktig ressursområde for lokalbefolkningen. Lokalsamfunnet har dype røtter i området, med en historie preget av fiske, landbruk og reindrift. For at besøksstrategien skal lykkes, er det avgjørende at den tar hensyn til lokalsamfunnets behov og interesser, samtidig som den legger til rette for økt verdiskaping gjennom bærekraftig reiseliv. Reiseliv er en viktig næring, samtidig som området er preget av befolkningsnedgang og utfordringer knyttet til demografi.

3.3.1 Kvalitetene i lokalsamfunnet

Lokalsamfunnet rundt Tranøyfjorden er preget av et sterkt fellesskap med nære bånd til naturen. Mange av innbyggerne har omfattende kunnskap om områdets natur- og kulturverdier, og noen få driver fortsatt med tradisjonelle næringer som småskalajordbruk og reindrift. Demografisk er området preget av en aldrende befolkning, men det er også en økende interesse for tilflytting, særlig blant de som ønsker å bo i et naturskjønt område med nærhet til både kyst og fjell. Samtidig er det en økende ungdomsutflytting til større byer for utdanning og arbeid. Lokalsamfunnene opplever dermed både utfordringer og muligheter i møte med moderne utvikling, samtidig som de ønsker å bevare sine tradisjoner og sterke bånd til naturen.

3.3.2 Lokal bruk av naturområdet

For lokalbefolkningen er naturområdet viktig både for fritidsaktiviteter og som en del av næringsgrunnlaget. Lokale bruker området til friluftsliv, som fotturer, jakt, fiske og bærplukking. Samtidig har landbruk og reindrift historisk sett vært en viktig del av bruken av områdets ressurser, og dette fortsetter å være en viktig faktor i dag. Gjennom medvirkningsprosessen med lokalbefolkningen kommer det tydelig frem at det er viktig at besøksstrategien balanserer turisme med lokalbefolkningens behov for å bruke området til slike formål. Fiske i ferskvann, soppplukking, og fuglekikking, ble også trukket fra som viktige aktiviteter hos lokalbefolkning og hyttefolk. Aktiviteter på ski er viktig, både fjellski, toppturer, og langrenn, der lokale lag og foreninger drifter hele fem preparerte skiløyper i vinterhalvåret. I tillegg brukes naturområdet til aktiviteter med hund, inkludert jakt, hundekjøring og hundesport.

3.3.3 Nærheten og tilgjengeligheten til det naturbaserte reisemålet

Tranøyfjorden er relativt lett tilgjengelig via bil, med nærhet til hovedveier som knytter området til andre deler av Senja og fastlandet. Samtidig er deler av naturområdet mer utilgjengelig og krever god kjennskap til terrenget. Dette gir både utfordringer og muligheter for å tilrettelegge for besøkende på en måte som ikke belaster områdets mer sårbare deler.

3.3.4 Ressursmiljøer som har betydning for arbeidet

Lokalsamfunnet drar nytte av et bredt spekter av ressursmiljøer, inkludert reiselivsaktører, kommunale myndigheter og lokale lag og foreninger som jobber med naturvern og kulturbevaring. Disse aktørene spiller en viktig rolle i utviklingen av området som reisemål og bidrar med verdifull kunnskap og ressurser til besøksforvaltningen. Flere reiselivsbedrifter i området er medlemmer av Visit Senja Region, et felles reiselivsorgan for reiselivsbedrifter, kommuner og organisasjoner i Senjaregionen. Ånderdalen nasjonalparkstyre består av representanter fra Senja kommune, Troms fylkeskommune og Sametinget, i tillegg til nasjonalparkforvalteren som er utvalgsekretær for

styret. Nasjonalparkstyret har også et rådgivende organ, som inkluderer flere av interessentene i Tranøyfjorden, deriblant Midt-Troms friluftsråd som også har Tranøyfjorden innenfor sitt interesseområde. Når det gjelder kulturverdier er Midt-Troms museum et viktig ressursmiljø.

Lokale lag og foreninger spiller en viktig rolle i opprettholdelsen av både natur- og kulturverdiene i Tranøyfjord. Frivillige organisasjoner bidrar blant annet til vedlikehold av stier og tilrettelegging for turisme på en bærekraftig måte. Mange av disse foreningene jobber også med å bevare kulturarven og involverer seg i lokale prosjekter som fremmer turisme og kulturhistorie. I Tranøyfjord finnes blant annet idrettslag, bygdelag, grunneierlag, og turlag.

3.3.5 Grunneierforhold

Tranøyfjorden og områdene rundt består av både privat og offentlig eid land. Lokale grunneiere har en viktig rolle i forvaltningen av området, særlig når det gjelder tilrettelegging for ferdsel og utvikling av turismestrukturen. Samarbeid med grunneiere er avgjørende for å sikre at utviklingstiltak blir gjennomført på en måte som respekterer deres rettigheter og ivaretar naturverdiene. Statskog er største grunneier i området. Grunneierene er organisert i fem grunneierlag: Tranøybotn og omegn, Gammelveten vest, Rubbestad-Vikafjellet, Solli og Laksfjord, og Storvatnet grunneierlag.

3.3.6 Landbruk- og beiteinteresser i området

Beitebruk er en sentral del av bruken av Tranøyfjordområdet, spesielt i forbindelse med reindrift. Beiteområdene er viktige for opprettholdelsen av både tradisjonell reindrift og landbruk. Det er derfor viktig at besøksforvaltningen sikrer at besøksaktivitet ikke fører til konflikt med disse næringene, og at ferdselen i området kanaliseres på en måte som tar hensyn til beiteområdene.

Det er fire gårder som driver aktivt med landbruk i Vesterfjell, enten sauedrift eller storfe med melkeproduksjon. All slåttemark i områdene rundt Tranøyfjorden er det disse bøndene som drifter. Historisk sett har landbruk i Tranøyfjord-området, inkludert Vesterfjell, vært preget av småskala bruk med fokus på husdyrhold og utmarksbeite. Dette landbruket har vært en viktig del av kulturlandskapet, hvor tradisjonelle driftsmetoder bidro til å opprettholde åpent landskap, beitemarker og artsrike økosystemer, særlig langs kysten og i lyngheiene. Bruken av utmark til beite for sau har vært typisk, og denne praksisen har formet landskapet gjennom århundrer.

De siste tiårene har imidlertid redusert landbruksaktivitet ført til en økende grad av gjengroing, et kjent problem i mange kystnære områder i Norge. Når beiting og slått opphører, begynner busker og trær å kolonisere tidligere åpne marker, noe som påvirker både landskapets karakter og det biologiske mangfoldet. I nasjonalparker og andre verneområder, hvor tradisjonelt kulturlandskap er en del av verneverdien, er gjengroing blitt en utfordring. Tiltak som fremmer aktiv skjøtsel, inkludert gjenopptakelse av beiting, har blitt vurdert som nødvendige for å motvirke dette og bevare det åpne landskapet

Området er en del av Sør-Senja reinbeitedistrikt, kalt Oarjjit Sázzá på samisk, og er et viktig område for kalving, med hovedperioden fra midten av april til midten av juni. Reinen bruker Ånderdalen nasjonalpark hele året, og trekker mot nordvest til indre Ånderdalen og Kaperdalen om våren og sommeren, og mot sørøst til Tranøyfjordens områder for høst- og vinterbeite. Ustabilt vintervær har ført til behov for tilleggsføring av små flokker ved Gammelseter og Holmedalen.

Brunstperioden varer fra september til midten av november, når oksene beveger seg mot vinterbeitene med små flokker av simler. I denne tiden, særlig i områder som Gjeska og Blåfjell, kan oksene opptre aggressivt, og det anbefales å holde avstand fra reinflokken. Om våren er reinen

spesielt sårbar etter en krevende vinter, og simlene er i kalvingsperioden. Hvis en simle blir skremt vekk fra kalven sin, kan det sette kalvens overlevelse i fare.

3.3.8 Manglende kunnskap

Det er fortsatt behov for mer kunnskap om hvordan turismen påvirker lokalsamfunnets levekår og tradisjonelle næringer, som reindrift og landbruk. Videre er det nødvendig å få bedre innsikt i hvordan det lokale næringslivet kan dra enda større nytte av turismen, samt hvordan besøkende kan engasjeres i lokale produkter og tjenester uten at dette går på bekostning av natur- og kulturverdiene. Det er også lite kunnskap om hvordan man kan øke attraktiviteten på steder som Tranøyfjord, så de utvikler seg som gode steder å bo og leve.

3.4 Verdiskaping

Tranøyfjorden har et stort potensial for verdiskaping gjennom en bærekraftig utvikling av turisme, som kan gi økonomiske, kulturelle og sosiale fordeler for lokalsamfunnet. Verdiskapingen er nært knyttet til områdets unike natur- og kulturarv, og det er viktig at tiltakene som iverksettes balanserer økonomisk vekst med bevaring av disse ressursene.

3.4.1 Kulturell verdiskaping

Turismen i Tranøyfjorden bidrar til å fremme og bevare lokal kultur gjennom økt oppmerksomhet rundt områdets kulturarv, som fiske, reindrift og samisk kultur. Gjennom utvikling av kulturhistoriske opplevelser, guidede turer og salg av lokale produkter, kan reiselivet styrke den kulturelle verdiskapingen. Besøkende kan oppleve lokal tradisjon, kulturminner og historie, noe som kan bidra til økt stolthet og bevissthet om kulturarven hos lokalbefolkningen.

Sentralt i Tranøyfjord ligger Sážža – Senja naturhus hvor det formidles kunnskap om Senjas natur, kultur og historie. Midt-Troms Museum har, sammen med Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Ånderdalen nasjonalparkstyre, utviklet utsillingen *Folk & natur*.

På Sážža er det også kafé, kultursal med jevnlige konserter og forestillinger, og utstilling av lokale kunstnere. Her finner man nasjonalparkforvaltningen, sammen med virksomheter innen natur og naturforvaltning, kulturproduksjon, kulturhistorie, naturbasert næringsaktivitet og samisk kulturhistorie.

3.4.2 Sosial verdiskaping

Økt turisme kan også gi sosial verdiskaping ved å fremme en sterkere fellesskapsfølelse i lokalsamfunnet. Når lokalsamfunnet blir aktivt involvert i reiselivet, kan det bidra til økt deltakelse, engasjement og samarbeid på tvers av ulike interesser. Reiselivsutviklingen kan også gi flere muligheter for sosial interaksjon, ikke bare mellom lokalbefolkningen og besøkende, men også mellom ulike lokale aktører, som skoler, foreninger og bedrifter. Dette kan styrke det sosiale båndet i lokalsamfunnet gjennom møteplasser og tilbud som ellers ikke ville vært i lokalsamfunnet.

3.4.3 Reiselivets bruk av området

Reiselivet i Tranøyfjorden er i stor grad fokusert på naturbaserte opplevelser som fotturer, kajakkpadling, fiske og naturopplevelser. Området har et bredt potensial for å tiltrekke seg besøkende som søker autentiske og bærekraftige naturopplevelser. Videreutvikling av turismen kan styrke områdets profil som et reisemål for miljøbevisste besøkende. For å sikre en bærekraftig utvikling er det nødvendig å strukturere turismen slik at den ikke overbelaster naturområdene.

3.4.4 Organisering av reiselivet

Reiselivsorganiseringen i Tranøyfjorden skjer gjennom et samarbeid mellom lokale bedrifter, kommunen, regionale aktører og nasjonalparkforvaltningen. Det er viktig at reiselivet organiseres på en måte som fremmer bærekraftig turisme, samtidig som det ivaretar interessene til lokalbefolkningen. En tettere koordinering av aktiviteter, markedsføring og ressursbruk kan bidra til at reiselivet blir mer helhetlig og effektivt, noe som vil gagne både besøkende og lokalsamfunnet. Visit Senja Region er en destinasjonsorganisasjon som fremmer turisme i Senja-området og som spiller en nøkkelrolle ved å formidle organiserte aktiviteter, tilrettelagte områder og tydelig informasjon til samarbeidspartnere. Organisasjonen samarbeider med lokale reiselivsaktører, inkludert overnattingssteder, aktivitetsleverandører og spisesteder, for å markedsføre regionen som reisemål. Deres mål er å tiltrekke besøkende ved å tilby informasjon om aktiviteter, overnatting og opplevelser i Senja.

Hovedutfordringene knyttet til bedrifter og aktører som ikke er medlemmer av Visit Senja Region eller ikke har fast base i regionen, handler om manglende lokal kunnskap og begrenset ansvarsfølelse for å ivareta områdene de bruker. Det finnes heller ikke tilstrekkelig oversikt over antall aktører, aktivitetene de gjennomfører, eller tidspunktene for deres besøk. I tillegg utgjør individuelle reisende en betydelig gruppe hvor informasjonsgrunnlaget og formidlingen er usikker. Deling på sosiale medier og bruk av friluftsapper forsterker behovet for mer kontrollert og ansvarlig informasjonsformidling.

3.4.5 Manglende kunnskap

Det er behov for mer detaljert kunnskap om hvordan turismen kan generere størst mulig verdiskaping uten å gå på bekostning av natur- og kulturverdier. Videre er det nødvendig med bedre innsikt i hvordan lokale bedrifter og aktører kan dra større økonomisk nytte av turismen, spesielt gjennom utvikling av produkter og tjenester som både tiltrekker seg og beholder besøkende i lengre perioder. Det mangler også konkret data om hvordan besøkende bruker lokale tjenester og tilbud, noe som ville kunne gi en bedre forståelse av reiselivets bidrag til den lokale økonomien. I tillegg så mangler det kunnskap om hvilken informasjon reiselivet inkludert tilbydere på Airbnb og andre plattformer gir til sine gjester om ferdsel i naturen og lokal historie, kultur.

3.5 Sikkerhet, beredskap og risikoanalyse

For å sikre at Tranøyfjorden forblir et trygt og tilgjengelig reisemål, er det viktig å fokusere på sikkerhet, beredskap og risikoanalyse. Økt turisme medfører potensielle risikoer som må håndteres for å beskytte både besøkende og lokalbefolkningen, samt å minimere skader på naturen. Sikkerhetstiltakene må også ta hensyn til områdets sårbare natur og klima, som kan påvirke ferdsel og aktiviteter.

3.5.1 Status ulykker

Foreløpig er det rapportert få alvorlige ulykker i Tranøyfjorden, men det er noen risikoer knyttet til fotturer i bratt terreng, værforhold og fjordaktiviteter som kajakkpadling. Med økende antall besøkende med bil er det også en økende risiko for farlige avkjøringer og biler som stopper på og langs veien. Det er viktig å overvåke ulykkesstatistikken, spesielt med tanke på økt turisme, og sørge for at det er tilstrekkelig sikkerhetsinformasjon og infrastruktur for å forhindre ulykker.

3.5.2 Eksisterende tiltak og rutiner for kontroll

Flere eksisterende tiltak er på plass for å ivareta sikkerheten til besøkende. Spesielt gjelder dette rundt innfallsporten til Ånderdalen nasjonalpark, der det er tydelig skilting, universell utforming og vertskap om sommeren.

3.5.3 Beredskap

Tranøyfjorden har i dag grunnleggende beredskapssystemer for nødsituasjoner, men disse kan forbedres i takt med økende besøkstall. Det er viktig å styrke samarbeidet mellom lokale myndigheter, nødetater og reiselivsaktører for å sikre at det finnes klare rutiner for evakuering og håndtering av ulykker. Det kan også være nyttig å etablere førstehjelpsstasjoner, hjertestartere eller tilgjengelige ressurser for å gi rask respons ved ulykker i mer avsidesliggende områder. Det er generelt dårlig mobildekning i området. Spesielt inne i Ånderdalen er det lite dekning og dette kan gjøre varsling ved ulykker vanskelig.

3.5.4 ROS-analyse

Visit Senja SA, sammen med kommunene Senja og Dyrøy, gjennomførte i 2023 en risikoanalyse for gjester i Visit Senja-regionen i 2023¹⁴, med fokus på trygghet gjennom forebygging og samarbeid. Analysen identifiserer risikoer som ulykker i fjellterreng, snøskred, steinskred, trafikkulykker, hendelser ved arrangementer, båthavari og værfaste gjester. For å redusere risikoene foreslås tiltak som bedre skilting, oppdaterte kart, sikkerhetskurs, rassikring, flere parkeringsplasser og utvidet kollektivtilbud. Ved arrangementer og aktiviteter legges det vekt på strengere krav til arrangører og opplæring av gjester. Ekstremvær og akutte helsehendelser håndteres gjennom bedre informasjon, beredskapsplaner og oppfølging av værfaste gjester. Samarbeid mellom lokale myndigheter, bedrifter og reiselivsaktører er nøkkelen til å sikre gjestene en trygg opplevelse.

3.5.5 Manglende kunnskap

Det mangler systematisk kartlegging av hvilke spesifikke risikofaktorer som kan påvirke besøkendes sikkerhet, særlig med tanke på været og terrengforholdene i området. Det er også begrenset kunnskap om hvordan økt besøkspress kan påvirke beredskapskapasiteten, spesielt i høysesongen når antallet besøkende øker. Mer data om tidligere hendelser, inkludert mindre ulykker, kan gi bedre innsikt i hvilke tiltak som bør prioriteres.

3.6 Den besøkende

Mens begrepet *besøkende* dekker alt fra den lokale inbyggerene som bruker nærområdet sitt til den internasjonale turisten som kommer for å oppleve det Tranøyfjorden har å by på, fokuseres det i dette delkapitlet på besøkende som kommer utenfra og til Tranøyfjorden.

For å kunne utvikle en effektiv besøksstrategi er det viktig å forstå hvem de besøkende er, deres forventninger, og hvordan de bruker området. Denne kunnskapen er avgjørende for å kunne tilrettelegge for en bærekraftig opplevelse som også imøtekommer besøkendes behov. Selv om det ikke finnes egne, lokale undersøkelser for besøkende i Tranøyfjorden, så finnes det god kunnskap både om hvem som besøker regionen som helhet¹⁵ og Ånderdalen nasjonalpark¹⁶. Dette bidrar til et godt overordna bilde også av hvem som kommer til Tranøyfjorden.

¹⁴ Risikoanalyse for gjester (Visit Senja Regionen, 2023)

¹⁵ Gjesteundersøkelsen (iLag Nord-Norge)

¹⁶ Brukerundersøkelse Ånderdalen nasjonalpark sommeren 2016 (Selvaag mfl. 2017)

3.6.1 Hvem?

Regionen er et naturbasert reisemål som appellerer til 'aktive' og 'lett aktive' besøkende.¹⁷ De er en blanding av norske og internasjonale turister og det er folk fra regionen og nærområdet, med en stor andel av naturinteresserte individer og grupper. Besøkende består ofte av fotturister, kajakkpadlere og reisende som søker unike natur- og kulturhistoriske opplevelser. Mange av de internasjonale besøkende kommer fra Europa, men det er også en økende andel fra Asia og USA, spesielt blant de som søker spektakulære naturbilder og friluftsliv.

3.6.2 Hvor lenge

Besøkende tilbringer som regel én til tre dager i området. De fleste kommer som en del av en lengre reise på Senja eller Nord-Norge, og Tranøyfjorden er ofte et stopp for dagsturer. Noen overnatter i nærliggende hytter eller campingplasser, men det er også et ønske om å utvikle flere overnattingsmuligheter for å forlenge besøkstiden.

3.6.3 Forventninger

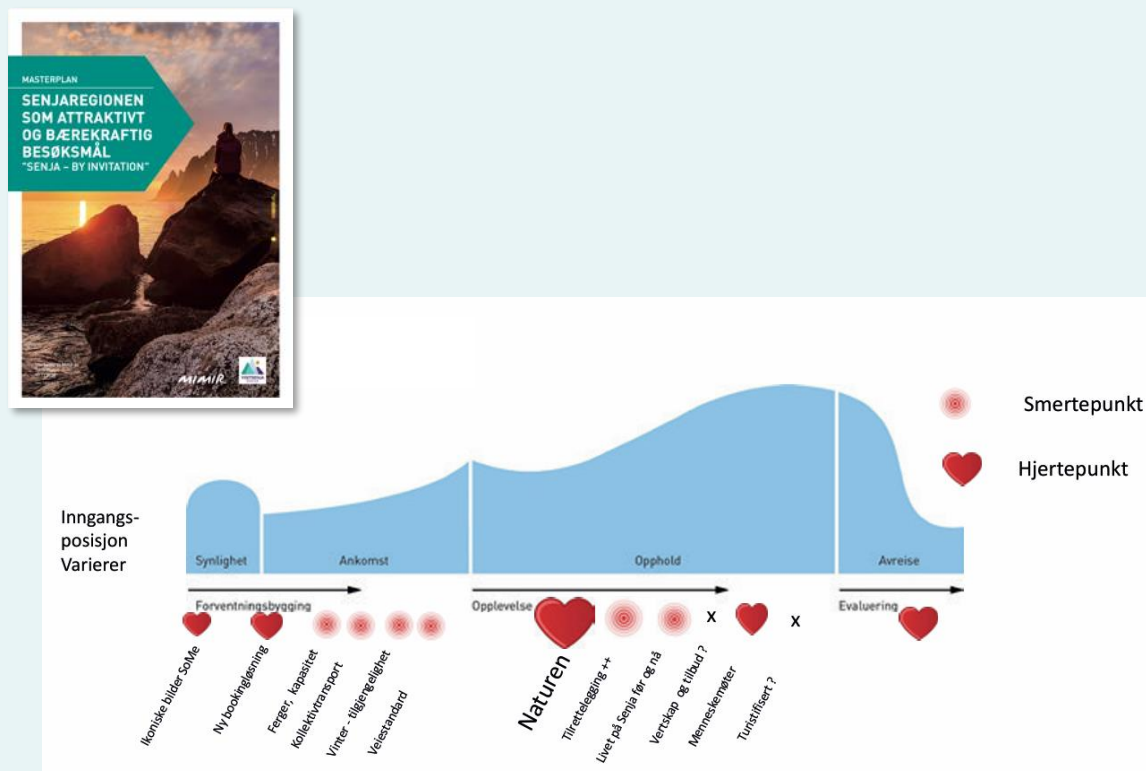
De fleste besøkende har forventninger om å oppleve uberørt natur, flotte fotturer og en autentisk naturopplevelse. Mange forventer også god tilrettelegging, inkludert godt merkede stier, tilgjengelig informasjon om turmuligheter, og fasiliteter som toaletter og parkeringsplasser. Det er også en økende forventning blant besøkende om bærekraftige løsninger, som mindre miljøpåvirkning og lokale tilbud som støtter lokalsamfunnet. Noen besøkende søker også spesifikke opplevelser som nordlysturisme, fuglekikking, og kulturhistoriske turer knyttet til lokal kystkultur og samisk historie. Disse nisjeopplevelsene kan bidra til å tiltrekke seg besøkende i skuldersesongene og skape muligheter for lokal verdiskaping utenfor høysesongen.

3.6.4 Manglende kunnskap

Det er begrenset informasjon om de besøkendes detaljerte preferanser, hvor lenge de oppholder seg i Tranøyfjorden, og hvordan de bruker ulike deler av området. Bedre data om hvilke aktiviteter som tiltrekker seg flest besøkende, og hvor de tilbringer mest tid, vil kunne hjelpe med å skreddersy tilbudet og tilretteleggingen. Det mangler også kunnskap om hvor godt informerte besøkende er om områdets sårbarhet og bærekraftsinitiativ, noe som kunne vært nyttig for å justere kommunikasjon og vertskap. Det er behov for mer kunnskap om besøkendes vilje til å bidra økonomisk inn mot fellesgoder i området de besøker. Figur 4 beskriver besøk til Senjaregionen i et kundeperspektiv,¹⁸ og en tilsvarende analyse for Tranøyfjorden kan være et nyttig verktøy for besøksforvaltningsarbeidet.

¹⁷ Målgruppedmodell (iLag Nord-Norge)

¹⁸ Masterplan – Senjaregionen som attraktivt og bærekraftig besøksmål (Visit Senja Region & Mimir, 2021)

Figur 4: Senjaregionen i et kundeperspektiv. Figuren er hentet fra Masterplan – Senjaregionen som attraktivt og bærekraftig besøksmål (Visit Senja Region & Mimir, 2021).

3.7 Annen relevant kunnskap

I tillegg til de direkte utfordringene som omhandler forvaltning av natur- og kulturverdier, bærekraftig turisme og lokalsamfunnets involvering, finnes det flere spesielle utfordringer som bør tas i betraktning for Tranøyfjorden:

Klima og værforhold

Tranøyfjorden, som resten av Senja, er preget av skiftende og til tider ekstreme værforhold. Dette inkluderer kraftig vind, mye nedbør og plutselige endringer i værforholdene. Disse utfordringene kan påvirke sikkerheten for besøkende, spesielt de som deltar i friluftaktiviteter som fotturer og kajakkpadling. Været kan også føre til økt slitasje på stier og annen infrastruktur. Det er viktig å tilrettelegge for at besøkende får nødvendig informasjon om værforholdene, og at det er tilgjengelige beredskapstiltak for nødsituasjoner. Området er imidlertid mer skjermet enn yttersiden av Senja.

Sesongvariasjoner

Turismen i området er sterkt sesongbasert, med en stor økning i besøkstallet i sommermånedene og betydelig lavere besøk utenom sesongen. Dette kan føre til overbelastning av områdets fasiliteter i høysesongen, mens lokal verdiskaping er mer begrenset i lavsesongen. Utvikling av helårstilbud og tilrettelegging for vinterturisme, som nordlysturer, nattehimmelturer og snøbaserte aktiviteter, kan bidra til å spre besøkene utover året og skape mer stabil verdiskaping for lokalsamfunnet.

Digital tilstedeværelse og markedsføring

Et viktig aspekt ved å tiltrekke seg de riktige besøkende, spesielt internasjonale turister, er en sterk digital tilstedeværelse og markedsføring. For tiden kan informasjon om Tranøyfjorden og tilhørende fasiliteter være fragmentert eller vanskelig å finne, noe som kan gjøre det utfordrende for potensielle besøkende å planlegge turen. Mye informasjon spres også av besøkende gjennom sosiale medier, apper og nettsider, dette er informasjon aktørene i området ikke har kontroll over. Senja kommune er i gang med å utarbeide en helhetlig kommunikasjonsstrategi i forbindelse med overordna besøksstrategi for Senja. Dette vil bidra til bedre koordinert og mer tilgjengelig informasjon på tvers av plattformer, inkludert nettsider, sosiale medier og digitale reiseguides, vil gjøre det enklere for besøkende å navigere området og forstå bærekraftige praksiser.

3.9 Oppsummering av kunnskapsstatus

Under følger en oppsummering av kunnskapsstatus fra kapittel 3 for å gi en helhetlig forståelse av utfordringer og muligheter innenfor de ulike temaene og deres innvirkning på besøksstrategien.

Det naturbaserte reisemålet

Utfordringer

- Økt turisme kan føre til slitasje på stier og vegetasjon, spesielt i sårbare områder.
- Manglende infrastruktur, som parkering og toaletter, er en barriere for bærekraftig forvaltning.
- Sesongvariasjoner fører til høyt trykk på området i sommersesongen, mens det er lite aktivitet resten av året.

Muligheter

- Tranøyfjordens unike kombinasjon av fjord, fjell og kulturmiljø gir potensial for utvikling av autentiske naturopplevelser.
- Etablering av helårstilbud, som vinteraktiviteter og naturbaserte opplevelser, kan redusere sesongavhengigheten.
- Bedre kanalisering av ferdsel kan beskytte sårbare områder og gi økt besøksopplevelse.

Natur- og kulturverdier

Utfordringer

- Økt ferdsel kan skade sårbare økosystemer og truede arter, spesielt i våtmarker og langs kystområder.
- Kulturminner som historiske stier, gammetufter og båtstøer er utsatt for slitasje og må bevares.
- Det er mangelfull kunnskap om effekten av turisme på naturmangfold og kulturarv.

Muligheter

- Ved å styre ferdsel til robuste områder og bruke stier med god infrastruktur, kan naturverdier bevares.
- Kulturhistorisk formidling gjennom informasjonstavler, guidede turer og digitale løsninger kan øke besøkendes forståelse og respekt for området.
- Forankring av besøksstrategien i eksisterende verneforskrifter sikrer langsiktig bevaring.

Lokalsamfunnet

Utfordringer

- Konflikter kan oppstå mellom lokalbefolkningens bruk av området og turistenes aktiviteter, spesielt i reindrifts- og landbruksområder.
- Manglende økonomiske gevinster for lokalsamfunnet kan svekke støtte til turismeutvikling.
- Økt besøkspress kan utfordre lokalt eierskap til natur- og kulturressursene.

Muligheter

- Økt samarbeid mellom lokale aktører og reiselivet kan sikre at turismen gir direkte fordeler til lokalsamfunnet.
- Lokale produkter og opplevelser kan utvikles for å styrke både økonomisk og kulturell verdiskaping.
- Lokal deltakelse i vertskapsrollen kan øke stoltheten og eierskapet til besøksstrategien.

Verdiskaping

Utfordringer

- Økonomisk verdiskaping fra turisme er begrenset, med få helårige arbeidsplasser og lite lokal integrasjon.
- Det mangler konkrete tilbud som kan holde besøkende i området over lengre tid.
- Bærekraftige løsninger må balanseres med økonomisk utvikling.

Muligheter

- Utvikling av helårstilbud kan gi en stabil inntektskilde for lokalsamfunnet.
- Bærekraftige reiselivsprodukter som naturguiding, kulturformidling og lokale matopplevelser kan øke verdiskapingen.
- Bedre markedsføring kan tiltrekke miljøbevisste besøkende som er villige til å investere i kvalitet.

Sikkerhet

Utfordringer

- Manglende beredskap og infrastruktur for førstehjelp kan øke risikoen for ulykker.
- Besøkendes manglende erfaring med utfordrende terreng og skiftende værforhold utgjør en sikkerhetsrisiko.

Muligheter

- Økt fokus på sikkerhetsinformasjon og bedre skilting kan redusere risikoen for ulykker.
- Samarbeid med lokale nødetater kan sikre rask respons ved nødsituasjoner.
- Regelmessige risikovurderinger kan identifisere og adressere risikoområder.

4.Strategiske grep

De strategiske grepene for Tranøyfjorden skal sikre at områdets naturbaserte reisemål kan utvikles på en bærekraftig måte, samtidig som natur- og kulturverdier bevares, verdiskaping styrkes, besøkende får en god opplevelse, og sikkerheten ivaretas.

De overordnede grepene som må tas for å oppnå de definerte målene er listet i kapittel 4.1–4.6.

4.1 Strategiske grep for det naturbaserte reisemålet

Bærekraftig turisme

Støtte lokale aktører og destinasjonsselskap til å tiltrekke seg besøkende med gode holdninger som verdsetter autentiske og miljøvennlige opplevelser. Styre ferdsel til lokal overnatting og oppmuntre til bruk av lokale guider.

Helårsturisme

Utvikle helårstilbud som utnytter områdets potensial også utenfor sommersesongen, for eksempel vinteraktiviteter som nordlys- og andre nattehimmelturer, kulturvandring og guidede naturopplevelser.

Tilrettelegging

Forbedre infrastruktur visse steder for å kanalisere ferdsel til ønskede stier og friluftsområder som tåler besøk. Utvikle besøkpunkter med informasjon, parkering, toalett og avfallshåndtering for styring av ferdsel og håndtering av trafikk til uønskede steder.

Foto: Dag Arild Larsen

4.2 Strategiske grep for lokalsamfunnet

Lokalt samarbeid og deltakelse

Etablere faste arenaer for samarbeid mellom lokalsamfunnet, reiselivsaktører og myndigheter, som et samarbeidsforum eller arbeidsverksteder. Dette sikrer at lokal kunnskap og interesser integreres i planleggingen.

Opplæring og støtte til vertskapsrollen

Tilby opplæring i vertskap og reiselivsutvikling for lokale aktører, slik at de kan ta en aktiv rolle i mottak av besøkende.

Formidling av lokalhistorie

Inkorporere lokal kultur og historie i turismeprodukter, med vekt på samisk kultur, tradisjonell kystkultur og bruk av naturen.

Støtte lokale arrangementer

Bruke turismen som en plattform for å styrke lokale festivaler og arrangementer som bidrar til å fremme Tranøyfjordens unike identitet.

Dugnadsturisme

Tilby besøkende å delta i lokale dugnader, som bygging av sti, strandrydding og restaurering av natur eller friluftsanlegg. Støtte initiativ og prosjekter som regenererer natur- og kulturverdier, samt bygger gode sosiale relasjoner mellom innbyggere og gir muligheter for positive opplevelser mellom lokalbefolkning og besøkende.

Foto: Ånderdalen nasjonalparkstyre

4.3 Strategiske grep for natur- og kulturverdier

Kanalisering av ferdsel

Etablere godt tilrettelagte startpunkt for områder som tåler økt ferdsel, og tydelig merkede stier og ferdselsårer for å kanalisere besøkende bort fra sårbare områder. Dette inkluderer bruk av fysiske avgrensninger, som klopper eller skilt, for å beskytte sårbare naturområder og kulturminner.

Overvåking og tilpasning

Gjennomføre regelmessig overvåking av natur- og kulturverdier for å identifisere endringer i naturens bæreevne. Tiltakene må justeres basert på data for å sikre at økt turisme ikke fører til uopprettelig skade på økosystemer eller kulturarv.

Formidling av lokal kultur og historie

Styrke formidlingen av områdets kulturhistorie og naturverdier gjennom informasjonstavler, guidede turer, og digitale løsninger (QR-koder). Dette kan øke besøkendes bevissthet om områdets unike verdier og hvordan de kan bidra til å bevare dem.

Foto: Ånderdalen nasjonalparkstyre

4.4 Strategiske grep for verdiskaping

Utvikling av lokale produkter og tjenester

Støtte utviklingen av lokale bedrifter som kan tilby produkter og tjenester rettet mot besøkende, som overnatting, guidede turer, lokal mat og håndverk. Dette vil bidra til økt lokal verdiskaping og sikre at turisme gir økonomiske fordeler til lokalsamfunnet.

Helårig verdiskaping

Oppmuntre til utvikling av helårsaktiviteter som tiltrekker seg besøkende gjennom hele året. Dette kan inkludere vinteraktiviteter, kulturhistoriske turer og eventuelle nisjeopplevelser som fuglekikking eller samisk kulturformidling.

Samarbeid med lokale aktører

Fremme samarbeid mellom lokale aktører, gjennom å opprette et lokalt forum for besøksforvaltning med representanter fra reiselivsnæringen, kommunen, grunneiere, foreninger og frivillige organisasjoner, for å utvikle en felles strategi som støtter bærekraftig verdiskaping. Dette inkluderer felles markedsføring og produktutvikling som fremmer både natur og kultur.

Sázza - Senja naturhus som katalysator

Sázza – Senja naturhus har som overordnet mål å utvikles til et besøkssenter for natur i Senja kommune, so har alle vernekategorier representert fra nasjonalpark til naturreservat. Senteret skal fungere som et møtepunkt mellom norsk og samisk kultur, forankret i det kulturhistoriske grunnlaget både lokalt og regionalt. Gjennom utstillinger, kurs, arrangementer og møter skal Sázza bidra til historiefortelling og identitetsbygging, med et hovedfokus på å fremme og styrke det samiske miljøet på Senja. På denne måten kan aktivitetene på Sázza - Senja naturhus bidra til bred verdiskaping gjennom bærekraftig forvaltning, lokal kulturarv og samarbeid mellom ulike aktører.

Foto: Ånderdalen nasjonalparkstyre

4.5 Strategiske grep for de besøkende

Forbedret informasjon og vertskap

Implementere en effektiv informasjonsstrategi som gir besøkende tydelige retningslinjer for bærekraftig bruk av området. Dette inkluderer digitale løsninger (som apper eller QR-koder) samt fysisk informasjon på inngangspunkter, parkeringsplasser og startpunkter for stier. Ferdsel skal ikke kanaliseres til nye steder eller med nye former for aktivitet før god informasjon og infrastruktur er på plass.

Tilrettelegging for bærekraftig ferdsel

Gjennomføre tiltak som sikrer at besøkende kan ferdes på en måte som ikke skader naturen. Dette inkluderer forbedret skilting, informasjon om stivettregler, og utvikling av bærekraftige aktiviteter som fremmer ansvarlig bruk av naturen.

Kundereisen

Styrke besøkendes opplevelse ved å utvikle et helhetlig opplegg for deres kundereise fra inspirasjon til avreise. Dette inkluderer å gjøre informasjon lett tilgjengelig, sikre gode fasiliteter under oppholdet, og sørge for at opplevelsene er i tråd med deres forventninger om autentiske og bærekraftige naturopplevelser.

4.6 Strategiske grep for sikkerhet

Forbedret skilting og varsling

Implementere tydelig skilting langs stier og ved risikoutsatte områder, samt informere besøkende om potensielle farer, spesielt knyttet til værforhold, bratt terreng, og vannaktiviteter. Dette inkluderer informasjon om snøskred og bilkjøring vinterstid. Informasjon om hvordan man kan kontakte nødetater i tilfelle ulykker bør være lett tilgjengelig, og også hvor man finner informasjon om skredfare. Særlig fokus bør rettes mot nordlysturisters atferd i trafikken, der god kommunikasjon er avgjørende for å hindre farlige situasjoner på veiene.

ROS-analyse og risikohåndtering

Gjennomføre regelmessige Risiko- og Sårbarhetsanalyser (ROS-analyser) for å identifisere og håndtere potensielle farer i området. Dette vil bidra til å forebygge ulykker og sikre at det finnes tilstrekkelige ressurser til å håndtere nødsituasjoner.

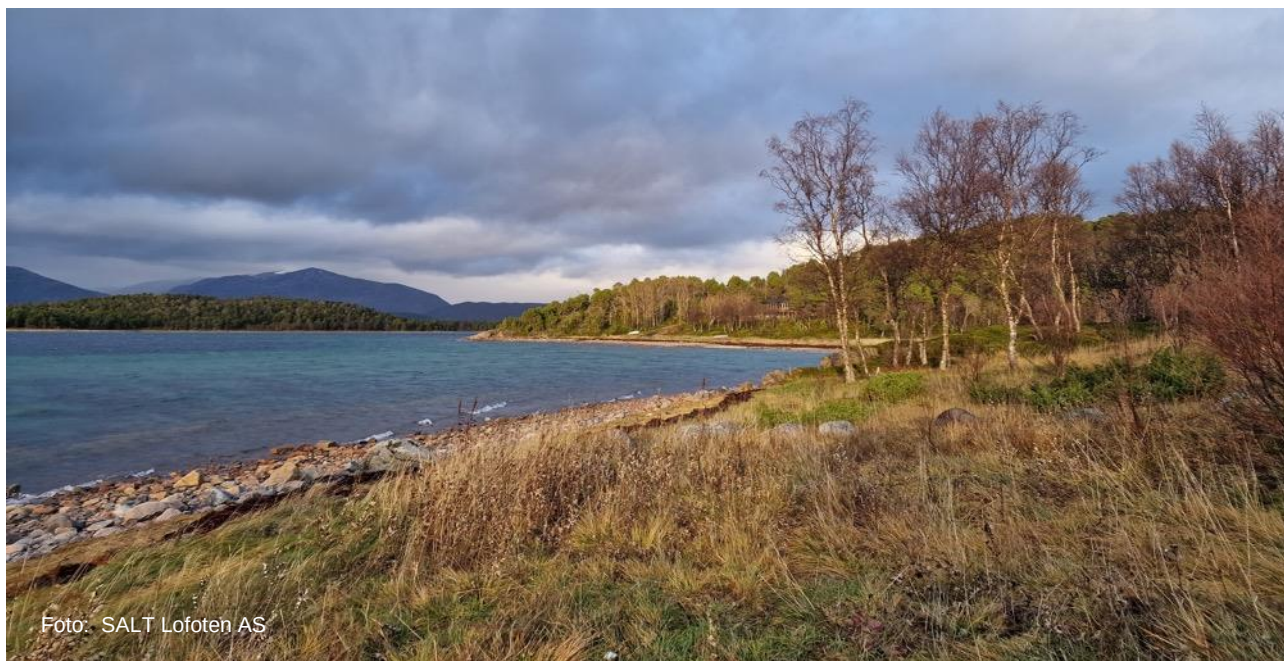
5. Tiltaksplan

En vellykket besøksforvaltning avhenger av et godt samarbeid mellom lokale innbyggere, næringsliv og offentlige aktører. Tiltaksplanen er et verktøy for å systematisere dette samarbeidet, der ulike parter tar ansvar for å utrede, gjennomføre eller drifte forskjellige tiltak. Tiltaksplanen (**vedlegg 1**) er tenkt som en fleksibel og langsiktig strategi, åpen for revidering og med bredt eierskap.

I arbeidet med tiltaksplanen er det lagt vekt på å se området som helhet, men også identifisert utvalgte lokasjoner som mulige steder for styring av ferdsel. Tiltakene som gjelder for hele området må ses i tett sammenheng med besøksforvaltningsarbeidet i resten av Senja kommune. For delområdene har det spesielt blitt jobbet med å definere lokasjoner for, og innhold til, besøkspunkter. Besøkspunktene er ofte en parkeringsplass, hvor det er ønskelig med gode informasjonsskilt, toaletter og søppelhåndtering.

Utvalgte delområder i Tranøyfjorden

Fire delområder har fått særskilt fokus i arbeidet med besøksstrategien: Gammelsæter sør, Skatvika – Vesterfjell; Kampevoll – Bryggshaugen; Tranøybotn. Dette er områder som, basert på resultatene fra forstudien *Kystleder og ferdastier i og langs Tranøyfjorden – naturarven som verdiskaper*, anses å tåle økt besøk om det tilrettelegges på riktig måte. Disse delområdene var blant annet tema på arbeidsverksted og innspillsmøte med interessenter i området.

Vedlegg

Vedlegg 1: Tiltaksplan Tranøyfjorden

Referanser

Haukeland & Brandtzæg (2019). Bred verdiskaping som strategi for bærekraftig stedsutvikling. Utmark, (1), 19. Hentet fra <https://hdl.handle.net/11250/2641294>

iLag Nord-Norge. Målgruppemodell. Hentet fra <https://ilag.nordnorge.com/wiki/category/strategisk-kompass/>

iLag Nord-Norge. Gjesteundersøkelsen. Hentet fra <https://ilag.nordnorge.com/wiki/13167/>

Midt-Tromsrådet (2023). Regional næringsplan for Midt-Troms. 2024 – 2028. Hentet fra https://www.midt-troms.no/wp-content/uploads/2024/05/Regional-naeringsplan_2024-2028.pdf

Miljødirektoratet. (2022). Tennelia naturreservat. Naturbase faktaark. Hentet fra <https://faktaark.naturbase.no/?id=VV00003773>

Nerdrum mfl. (2024). Destinasjonsanalyse Troms. Menon-publikasjon 159/2024. Hentet fra <https://www.nhoreiseliv.no/contentassets/7f3b80f8adf2434dbce9cd6a69a255a4/destinasjonsanalyse-troms.pdf>

NODA & Dusin Design (2023). Forstudie: Kystleder og ferdastier i og langs Tranøyfjorden – naturarven som verdiskaper.

Omma, F. M. (2024), "Regenerative nature-based tourism: tour guides and stakeholder dynamics in Arctic Norway", Journal of Tourism Futures. Hentet fra <https://doi.org/10.1108/JTF-10-2023-0237>

Selvaag mfl. (2017). Brukerundersøkelse Ånderdalen nasjonalpark sommeren 2016. NINA Rapport 1372. Hentet fra <http://hdl.handle.net/11250/2445413>

Senja kommune (2019). Senja kommune mot 2032 – Et hav av muligheter. Kommunens samfunnsdel 2020 – 2032. Hentet fra https://www.senja.kommune.no/_f/p1/i237a72de-64db-4cf2-b3e8-23e935df0ee3/kommuneplanens-samfunnsdel-2020-2032-med-planvedtak-og-oppsummering-horingsmerknader.pdf

Senja kommune (2022). Kommunedelplan for naturmangfold. Hentet fra https://www.senja.kommune.no/_f/p1/ia1cab37d-2dfc-4a19-9e25-cb0f1be36d30/1_forslag_kdpl_naturmangfold_20220617.pdf

Senja kommune (2024). Strategisk næringsplan 2024 – 2028. Hentet fra <https://www.senja.kommune.no/tjenester/naringsliv-skatt-og-avgift/naringsliv/strategisk-naringsplan/>

Statsforvalteren i Troms og Finnmark (2017). Enkel besøksstrategi for Skatvikpakken på Senja. Hentet fra <https://felles.naturbase.no/api/dokument/hent/10146494.PDF>

Statsforvalteren i Troms og Finnmark (2020). Enkel besøksstrategi for Vardnesmyra naturreservat på Senja. Hentet fra <https://felles.naturbase.no/api/dokument/hent/10147890.PDF>

Visit Senja Region (2021). Masterplan – Senjaregionen som attraktivt og bærekraftig besøksmål «Senja by Invitation». Mimir. Hentet fra https://www.senja.kommune.no/_f/p1/ic8303a81-4632-45ed-828a-5c28bc5781da/masterplan-senjaregionen-som-attraktivt-og-barekraftig-reisemaal.pdf

Visit Senja Region (2023). Risikoanalyse for gjester. Hentet fra <https://www.visitsenja.no/media/210>

Ånderdalen nasjonalparkstyre (2021). Besøksstrategi Ånderdalen nasjonalpark.

Besøksstrategi for Tranøyfjorden og omegn

SENJA
KOMMUNE

Nasjonalpark-
kommune